

Franciszka Urszula Radziwiłłowa z Wiśniowieckich

[autorka instrukcji wychowawczej](#)

[tłumaczka, pisarka](#)

Ur. 13.2.1705, Czartorysk

Zm. 23.5.1753, Nowogródek

Dane rodziców

Janusz Wiśniowiecki

Teofila Leszczyńska

Wychowanie i wykształcenie

O jej edukacji wiemy niewiele, ale jak się wydaje, otrzymała wykształcenie odpowiednie dla swojego pochodzenia; wyraźnie widać wpływy kultury francuskiej. W domu rodzinnym miała możliwość zetknięcia się z teatrem, chociażby w [Wiśniczu](#), gdzie jej stryj Michał Serwacy Wiśniowieckich miał swój teatr.

Etapy kariery dot. edukacji

Spisane przez Radziwiłłową "[Przestrogi](#) Córce moiey Annie Maryi iaka ma bydź w dalszym życia swego biegu" są w jej założeniu wyłożonymi „ćwiczeniami” dla dorastającej córki, gdy Franciszka Urszula nie mogła osobiście ich przekazać w chwili zawierania związku małżeńskiego. Zdawała sobie sprawę ze słabego zdrowia, które nadwątliły liczne ciąży i poronienia. W „Przestrogach” na pierwszym planie pojawiły się uwagi o charakterze religijno-moralnym, co wpisuje się w obowiązujący wówczas kanon wychowawczy. Jednakże wszelkie instrukcje, zapewne pod wpływem nauk św. Franciszka Salezego, nie cechowała dewocja. Świadoma pozycji Anny Marii, wywodzącej się ze znamienitego rodu Radziwiłłów, podkreśla, że córka, wkrótce kobieta, nie uniknie bogatych strojów czy innego przepych, stąd przypomina, że winna z dystansem podchodzić do swojej fortuny, służby i otaczających ją ludzi, często chcących odciągnąć ją od Boga i praktyk religijnych, na rzecz „światowych” rozrywek. Napomnienia Radziwiłłowej są wyrazem sprzeciwu wobec nadmiernej swobody obyczajowej, gotową receptą na moralne życie.

Fakty z życia osobistego

Franciszka Urszula z Wiśniowieckich została żoną [Michała Kazimierza Radziwiłła „Rybeński”](#) wbrew woli jego matki Anny z Sanguszków Radziwiłłowej. Małżeństwo było bardzo udane. Mimo licznych komplikacji zdrowotnych para doczekała się siedmiorga dzieci. W pałacu nieświeskim Franciszka Urszula zorganizowała specjalną salę, gdzie można było realizować inscenizacje teatralne i operowe, z elementami baletu, o bogatej oprawie scenicznej. W swoim dorobku literackim, obok własnych utworów (np. „Miłość dowcipna”) można wymienić także przekłady sztuk molierowskich.

Żyła w [XVIII wieku](#).

Bibliografia

Podmiotowa

1. Biblioteka Kórnicka PAN, Kórnik, sygn. 1604, Franciszka Urszula z Wiśniowieckich Radziwiłłowa, *Przestrogi Córce moiey Annie Maryi iaka ma bydź w dalszym życia swego biegu*.

2. Biblioteka Kórnicka PAN, Kórnik, sygn. 1604, Franciszka Urszula z Wiśniowieckich Radziwiłłowa, *Dla kożdy żony punkta iaki wzgląd ma mieć na męża z francuskiego na polski język przeze mnie przetłumaczone oraz Respons żony mężowi ode mnie skomponowany*.

Przedmiotowa

1. B. Judkowiak, *Słowo inscenizowane. O Franciszce Urszuli Radziwiłłowej - poetce*, Poznań, 1992.
2. K. Michalska-Wierzbicka, *Radziwiłłowa z Wiśniowieckich Franciszka Urszula*, Polski Słownik Biograficzny, t. 30, Wrocław, 1987.

